



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 457/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť S., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. R. K., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co/90/2012-230 z 25. februára 2013 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť S., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. júna 2013 doručená sťažnosť S., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „žalovaný“ alebo „odporca“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) č. k. 6 Co/90/2012-230 z 25. februára 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v procesnom postavení žalovanej bola rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 C/67/2010-154 z 12. decembra 2011 (ďalej aj „prvostupňový rozsudok“) zviazaná zaplatiť šiestim žalobkyniam peňažné plnenia s príslušenstvom z titulu plnenia zo zmlúv o dôchodku. Zároveň okresný súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Proti označenému prvostupňovému rozsudku podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie, na základe ktorého ho krajský súd napadnutým rozsudkom v časti týkajúcej sa povinnosti zaplatiť žalobkyniam príslušné sumy ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľka tvrdí, že odvolací súd sa v rozpore so zákonom nevysporiadal s jej argumentáciou, ktorá má podľa nej pre vec podstatný význam. Konkrétne ide najmä o argumentáciu odôvodňujúcu *„to, že súčasťou platných právnych predpisov je aj hmotno-právne ustanovenie § 27 ods. 8 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, ktoré sa vzťahuje na všetky právne vzťahy banky, a pretože toto ustanovenie zakazuje banke určité typy zmlúv uzatvárať, tak s použitím § 119 ods. 3 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, veta za bodkočiarkou, nemôže banka pokračovať v plneniach skôr uzavretých zmlúv tohto typu (výslovne je táto nepravá retroaktivita zákona stanovená v § 116 Zákona č. 483/2001 Z. z. zákona o bankách)“*.

Poukazujúc na § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 483/2001 Z. z.“), ktorý ustanovuje bankám zákaz uzatvárať také zmluvy, z ktorých nemajú primerané protiplnenie (napr. zmluva o dôchodku), stalo sa podľa sťažovateľky plnenie z takýchto skoršie uzatvorených zmlúv zákonom zakázané. Sťažovateľka uvádza, že to nespôsobuje spätnú neplatnosť uvedených zmlúv, ale dodatočnú nemožnosť plnenia, čo sa vzťahuje podľa platnej právnej úpravy aj na skôr vzniknuté právne vzťahy (§ 116 zákona č. 483/2001 Z. z.).

Ďalej sťažovateľka namieta nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s tou jej argumentáciou, podľa ktorej sa na vec „*má použiť Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách, pretože zákon o bankách upravuje okrem bankových činností aj iné činnosti banky, upravuje celé postavenie bánk, podľa § 1 Zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, tento zákon upravuje niektoré vzťahy súvisiace so vznikom, s organizáciou, riadením, podnikaním a so zánikom bánk so sídlom na území Slovenskej republiky a niektoré vzťahy súvisiace s pôsobením zahraničných bánk na území Slovenskej republiky a niektoré vzťahy súvisiace s pôsobením zahraničných bánk so sídlom na území Slovenskej republiky na účel regulácie a kontroly bánk, pobočiek zahraničných bánk a iných subjektov s cieľom bezpečného fungovania bankového systému. Skutočnosť, že v tejto veci ide o vzťahy súvisiace s organizáciou, riadením, resp. podnikaním žalovaného – banky so sídlom na území Slovenskej republiky (teda vzťahy vymenované v ustanovení § 1 zákona o bankách), je preukázaná v konaní vykonaným dôkazom, a to Štatútom Podporného dôchodkového fondu S., ktorý bol účinný od 1. 7. 1993, v ktorého čl. I sa uvádza, že Podporný dôchodkový fond S. (S.) slúži... na podporu stabilizácie pracovníkov S. Teda ide pri tejto zmluve o dôchodku o úpravu vzťahu súvisiaceho s organizáciou, riadením, resp. podnikaním žalovaného – banky.“.*

Podľa názoru sťažovateľky v danej veci „*ide o zjavnú arbitrárnosť a neodôvodnenosť rozhodnutia odvolacieho súdu*“, dodávajúc, že „*ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O. s. p., dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*“.

Za postup nezlučiteľný so zásadou spravodlivosti konania považuje sťažovateľka taký postup odvolacieho súdu, keď sa jeho rozhodnutie nezaoberá „*odvolacím dôvodom brojacim práve proti dôvodom uvedeným v rozhodnutí súdu prvého stupňa*“.

K porušeniu v petite sťažnosti uvedených práv došlo podľa sťažovateľky neodôvodnením napadnutého rozsudku v súlade s § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd meritórne takto rozhodol:

*„Základné právo sťažovateľa... podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. 02. 2013, č. k. 6 Co/90/2012, porušené bolo.*

*Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. 02. 2013, č. k. 6 Co/90/2012, a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave, aby v nej znovu konal a rozhodol...*

*Krajský súd v Bratislave je povinný úplne nahradiť sťažovateľovi trovy konania do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia, na účet advokátskej kancelárie JUDr. R. K., advokát, s. r. o.“*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, nepripustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom, ktorým krajský súd v odvolacom konaní potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 67/2010-154 z 12. decembra 2011. Podstatou sťažnosti je námietka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorom sa odvolací súd podľa sťažovateľky nevysporiadal s jej odvolacími námietkami súvisiacimi s právnym posúdením veci.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V súvislosti s námietkami sťažovateľky ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ani súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo

popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03, IV. ÚS 112/05, III. ÚS 25/06, IV. ÚS 301/09, IV. ÚS 27/2010, rovnako aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, *Annuaire*, č. 303-B). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, *Recueil* III/1997).

Vzhľadom na charakter námietok sťažovateľky ústavný súd tiež zdôrazňuje svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 618/2012, III. ÚS 104/2013), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

Na citovaný právny názor nadväzuje § 219 ods. 2 OSP, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého

rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ústavný súd preto v prvom rade preskúmal rozsudok okresného súdu, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť žalobkyniam peňažné plnenia s príslušenstvom. Okresný súd vykonal vo veci dokazovanie zmluvami o poskytovaní plnenia (ďalej aj „zmluvy“) z Podporného dôchodkového fondu S., a. s. (ďalej len „podporný dôchodkový fond“), návrhom dohody o ukončení zmlúv, výpoveďami zo zmlúv, úplným výpisom z obchodného registra sťažovateľky a štatútom podporného dôchodkového fondu v znení jeho dodatkov.

V okolnostiach prípadu sťažovateľky ide o problém právneho posúdenia veci (výklad a aplikácia § 842 a § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka) v súvislosti s ukončením zmlúv o dôchodku.

Podľa § 842 Občianskeho zákonníka zmluvou o dôchodku sa zakladá niekomu na doživotne alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania právo na vyplácanie určitého dôchodku.

Podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak je dojednaná zmluva na dobu neurčitú, ktorej predmetom je záväzok na nepretržitú alebo opakovanú činnosť, alebo záväzok zdržať sa určitej činnosti alebo strpieť určitú činnosť a ak zo zákona alebo zo zmluvy nevyplýva spôsob jej výpovede, možno zmluvu vypovedať v lehote troch mesiacov ku koncu kalendárneho štvrt'roka.

Predmetom zmlúv, ktoré uzatvorili žalobkyne ako príjemkyne a sťažovateľka ako povinná, bolo doživotné plnenie žalobkyniam z uplatneného nároku na plnenie z podporného dôchodkového fondu podľa štatútu fondu v príslušných sumách k 15. dňu každého mesiaca až do dožitia žalobkýň na základe skutočností uvedených v žiadostiach o plnenie, ktoré sú neoddeliteľnými súčasťami zmlúv. Podľa bodu 6 zmlúv záväzok sťažovateľky ako povinnej trvá aj pri zmene jej právnej formy a aj pre jej právneho

nástupcu. Po splnení podmienok uplatnili žalobkyne voči sťažovateľke nárok na plnenie z podporného dôchodkového fondu.

Okresný súd zistil, že sťažovateľka na základe predmetných zmlúv plnila žalobkyňiam až do 31. marca 2010, následne im doručila výpovede zmlúv bez uvedenia dôvodu s poukazom na § 582 Občianskeho zákonníka, ktoré žalobkyne považovali za neplatné tvrdiac, že zmluvy boli viazané na objektívnu konkrétnu právnu skutočnosť, ktorá nastane „*ex post*“, a to dožitie. Z toho žalobkyne vyvodzovali, že zmluvy boli uzatvorené na dobu určitú a nebolo ich možné vypovedať v zmysle § 582 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na čo tvrdili, že zmluvy sú platné a účinné, a domáhali sa plnenia z nich.

Z prvostupňového rozsudku vyplýva, že sťažovateľka žiadala žalobu zamietnuť aj s poukazom na § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., podľa ktorého banky nesmú uzatvárať zmluvy za nápadne nevýhodných podmienok, najmä také zmluvy, ktoré ich zaväzujú na hospodársky neodôvodnené plnenie alebo na plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote, pričom za takéto zmluvy označila aj zmluvy uzavreté so žalobkyňami.

Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd *«súd preukázané, že účastníci uzavreli v zmysle § 842 O. z. Zmluvu o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu S., a. s., ktorej predmetom bolo doživotné plnenie odporcom ako povinným v prospech navrhovateľiek ako príjemcov vo výške uvedenej v predmetných zmluvách a to mesačne na základe žiadostí navrhovateľiek uvedených vyššie v texte. Na základe zmlúv odo dňa ich účinnosti odporca v prospech navrhovateľiek i plnil. Dňa 26. 10. 2009 odporca v zmysle § 582 ods. 1 O. z. uplatnil voči navrhovateľkám výpoved' z predmetných zmlúv, a to z dôvodu, že zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú a zo zákona alebo zo zmluvy nevyplýva spôsob jej výpovede.*

*Podľa citovaných zákonných ustanovení zmluva o dôchodku musí obsahovať vymedzenie účastníkov zmluvy, t. j. zmluvných strán, výšku dôchodku, začiatok doby výplaty dôchodku, vymedzenie doby výplaty dôchodku, pričom musí byť uzavretá písomne.*

*Odporca zdôvodňoval vypovedanie zmluvy tvrdením, že zmluva o dôchodku je zmluvou na dobu neurčitú a preto ju bolo možné vypovedať v zmysle ustanovenia § 582 O. z. V tomto smere súd má za to, že právo výplaty dôchodku je charakteristické neurčitosťou doby trvania, t. j. vyjadruje sa v zmluve pojmami ako „doživotne“, teda až do smrti oprávnenej osoby, prípadne „počas invalidity“, „počas štúdia“, to znamená, že musí ísť o také vymedzenie doby výplaty dôchodku, ktoré sa vyznačuje neurčitosťou. Neznamená to však, že by išlo o zmluvu na dobu neurčitú (ako ju chápe odporca), nakoľko jej trvanie je jednoznačne určené právnou skutočnosťou, o ktorej je isté, že nastane, s tým, že pri uzatváraní zmluvy sa nevie, kedy nastane (napr. úmrtie oprávneneho).*

*Predmetnou Zmluvou o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu S., a. s., sa v prospech navrhovateľiek založilo právo na vyplácanie dôchodku doživotne, t. j. na dobu neurčitého trvania, kedy je presne určený okamih začiatku vyplácania dôchodku a okamih ukončenia právneho vzťahu, a to smrťou, ktorá skutočnosť nie je závislá od ľudskej vôle. Z dikcie zákonného ustanovenia je zjavný charakter predmetného právneho vzťahu – zmluvy o dôchodku v zmysle § 842 O. z., z ktorého vyplýva, že takýto typ zmluvy nie je možné dohodnúť na čas určitý, ale buď doživotne, teda do okamihu smrti oprávneneho, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania špecifikovaného určitým časovým úsekom – lehotou, ktorý má svoj začiatok a koniec t. j. počas štúdiu, vdovstva a pod. Je nepochybné, že v predmetných zmluvách je špecifikovaný začiatok vzniknutého právneho vzťahu medzi účastníkmi t. j. deň ich uzavretia a tiež jeho trvanie t. j. doživotne, teda okamihom smrti navrhovateľiek dôjde k zániku tohto právneho vzťahu. Ide teda o presne určenú dobu s jednoznačne určeným začiatkom a koncom, avšak jej trvanie je neurčité, presne ako to predpokladá ustanovenie § 842 O. z. Trvanie právneho vzťahu bolo účastníkmi konania dohodnuté do okamihu úmrtia navrhovateľiek, teda do doby nastania skutočnosti nezávislej od ich vôle. Ustanovenie § 582 ods. 1 O. z. upravuje možnosť ukončenia právneho vzťahu a spôsob zrušenia záväzku založeného zmluvou uzavretou na neurčitú dobu, predmetom ktorého je opakovaná činnosť alebo záväzok, a to jednostranným právnym úkonom – výpoveďou. Odporca Výpoveďou zo dňa 26. 10. 2009, doručenou navrhovateľkám vypovedal predmetné Zmluvy o poskytovaní plnenia z Podporného dôchodkového fondu S., a. s., podľa § 582 O. z. Súd má za to, že v tomto prípade nebolo možné zo strany odporcu použiť toto ustanovenie na ukončenie právneho*

*vzťahu medzi účastníkmi založenom zmluvou o dôchodku, nakoľko podľa tohto ustanovenia možno vypovedať len zmluvu uzavretú na dobu neurčitú, akou predmetná zmluva o dôchodku bezpochyby nie je. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetné zmluvy neboli uzavreté na dobu neurčitú, odporca preto nemohol zmluvu vypovedať podľa § 582 O. z. a preto súd považuje výpovede zo zmlúv, dané odporcom za neplatné podľa ust. § 39 O. z. (odporuje zákonu) a preto je povinný odporca naďalej plniť navrhovateľkám podľa zmlúv, ktoré sú platné a účinné.*

*Odporca namietal ďalej rozpor medzi ust. čl. II a čl. III, keď v čl. II Zmluvy sa odporca zaväzuje predmetnú sumu vyplácať doživotne a v čl. III sa vyplácanie plnenia končí mesiacom, ktorého sa príjemca dožil, čo sú dva rôzne časové úseky, spôsobujúce absolútnu neplatnosť zmluvy z dôvodu jej neurčitosti. Súd dospel k záveru, že nemožno ani túto námietku odporcu vyhodnotiť ako dôvodnú, keď čl. III svojou bližšou špecifikáciou len doplna ust. čl. II a ďalej ho precizuje, a preto rozhodne nespôsobuje absolútnu neplatnosť zmluvy odporcom namietanou neurčitosťou.*

*Súd sa ďalej zaoberal námietkou odporcu, že záväzok odporcu voči navrhovateľkám zanikol z dôvodu nemožnosti plnenia (§ 575 a nasl. Občianskeho zákonníka), a i túto vyhodnotil ako nedôvodnú, keď odporcom citované ust. § 27 ods. 8 Zákona o bankách podľa názoru súdu sa vôbec netýka vzťahov upravených predmetnou Zmluvou, t. j. interných vecí banky ako zamestnávateľa a jej zamestnanca, ale predmetné ustanovenie upravuje vzťahy banky navonok, t. j. uzatváranie zmlúv s klientmi, či inými bankami vzhľadom k predmetu jej činnosti. Tento záver priamo vyplýva z existencie interných usmernení banky – konkrétne zo Štatútu PDF, ktorý v čl. I uvádza, že Podporný dôchodkový fond slúži na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú pracovníci S. dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity, na ocenenie ich vernosti k S., kvality ich práce a na podporu stabilizácie pracovníkov. Súd má za to, že na právny vzťah založený medzi účastníkmi zmluvou o dôchodku nemožno v žiadnom prípade aplikovať citovaný zákon o bankách. Súd má za to, že ust. § 119 ods. 3 zákona o bankách len stanovuje bankám povinnosť zosúladiť svoje právne vzťahy voči tretím osobám vzniknuté pri vykonávaní činnosti podľa doterajších predpisov (t. j. podľa predpisov pred nadobudnutím účinnosti zákona o bankách) so zákonom o bankách, a to do 6 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto predpisu. V prípade, ak by sa banka dostala do rozporu so svojou povinnosťou zosúladiť svoje vzťahy*

*s tretími osobami, tak jej hrozí správna sankcia. Zákon o bankách však nestanovuje, že by plnenie zo zmlúv uzavretých v rozpore s ust. 27 ods. 8 zák. o bankách bolo nemožné, alebo protiprávne.».*

*Sťažovateľka podala proti rozsudku prvostupňového súdu odvolanie (odvolanie podali i žalobkyne, ktoré ním napadali výrok o trovách konania, pozn.), ktoré krajský súd ako súd odvolací na pojednávaní prerokoval a potom, ako dospel k záveru, že odvolaním napadnutý prvostupňový rozsudok je vo veci samej (t. j. v časti, ktorou bola sťažovateľke uložená povinnosť zaplatiť žalobkyniam plnenia vyplývajúce zo zmlúv z podporného dôchodkového fondu) vecne správny, ho vzhľadom na to podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.*

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku najskôr poukázal na obdobnú právnu vec, o ktorej rozhodoval ústavný súd v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý v odôvodnení nálezu č. k. II. ÚS 26/2012-33 z 25. apríla 2012 uviedol, že by bolo «v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola v takýchto prípadoch narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek zmluvný vzťah ukončiť. Preto je v takýchto prípadoch vylúčené tento zmluvný vzťah ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Obč. zák. Pre úplnosť ústavný súd uvádza i to, že dojednanie zmluvy o dôchodku „na doživotie“ je navyše nepochybne potrebné považovať z hľadiska povahy tohto dojednania za dojednanie zmluvy na dobu určitú.».

*Krajský súd ďalej zdôraznil, že «síce nie je v prejednávanej veci viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v inej (i keď obdobnej veci). Vzhľadom na požiadavku právnej istoty si však odvolací súd osvojil vyššie citovaný právny názor ústavného súdu, podľa ktorého je Zmluva o poskytovaní plnenia z „Podporného dôchodkového fondu S., a. s.“ zmluvou na dobu určitú a ako takú ju žalo nebola oprávnená vypovedať v zmysle § 582 ods. 1 Obč. zák. (vypovedať podľa tohto ustanovenia možno iba zmluvu na dobu neurčitú).*

*Z tohto dôvodu odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú námietku žalovanej, že predmetné zmluvy boli uzavreté na dobu neurčitú a že je preto bol oprávnený vypovedať*

podľa § 582 ods. 1 Obč. zák. Keďže ide o zmluvy uzavreté na dobu určitú, ktoré sú platnými právnymi úkonmi, a žalovaná ich nebola oprávnená vypovedať podľa § 582 ods. 1 Obč. zák. sú výpovede týchto zmlúv neplatnými právnymi úkonmi pre rozpor so zákonom v zmysle § 39 Obč. zák. Vzhľadom na to žalobkyniam vznikol nárok na plnenia na základe predmetných zmlúv.».

Krajský súd sa jednoznačne stotožnil s okresným súdom v tom, „že na prejednávaniu vec sa zákon č. 483/2001 Z. z. nevzťahuje. Tento zákon sa vzťahuje iba na podnikateľské – bankové činnosti bánk (§ 2 ods. 9 zák. č. 483/2001 Z. z.). Interné veci medzi bankou a jej zamestnancami nespádajú do okruhu pôsobnosti tohto zákona.“.

Ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na názor krajského súdu, podľa ktorého obrana sťažovateľky «neobstojí, aj keby sa zák. č. 483/2001 Z. z. na prejednávaniu vec vzťahoval. Plnenie žalovanej na základe Zmlúv o poskytovaní plnenia z „Podporného dôchodkového fondu S., a. s.“ nemožno považovať za hospodársky neodôvodnené plnenie alebo za plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote. Toto plnenie totiž je výrazom realizácie politiky žalovanej v oblasti starostlivosti o bývalých zamestnancov. V kolektívnej zmluve na rok 1993 (č. 11 bod 14) sa žalovaná zaviazala vytvoriť podmienky pre realizáciu doplnkového dôchodkového pripoistenia svojich zamestnancov a na základe tohto ustanovenia kolektívnej zmluvy bol následne vytvorený Podporný dôchodkový fond. Za tohto stavu nemožno urobiť záver o tom, že predmetné zmluvy boli uzatvorené za nápadne nevýhodných podmienok pre žalovanú (§ 27 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z.). Preto plnenie z podporného dôchodkového fondu nie je činnosťou, ktorá by bola v rozpore so zákonom č. 483/2001 Z. z. (§ 119 ods. 3 prvá veta za bodkočiarkou zák. č. 483/2001 Z. z.). V dôsledku toho ani nemožno uvažovať o nemožnosti plnenia z predmetnej zmluvy v zmysle § 575 Obč. zák., ako to tvrdila žalovaná.».

Ústavný súd sa s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia prvostupňového rozsudku v spojení s rozsudkom krajského súdu nestotožňuje s tvrdením sťažovateľky o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku. Krajský súd síce pomerne stručne, ale náležite a zrozumiteľne odpovedal na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľka v odvolaní nastolila. Krajský súd sa nevyhol ťažiskovým odvolacím argumentom sťažovateľky, majúcim pre vec podstatný význam. Odôvodnenie jeho rozhodnutia obsahuje dostatok skutkových argumentov a ich právne posúdenie, tieto skutkové a právne závery nie sú v logickom rozpore a neavizujú zjavný omyl v aplikácii procesných a hmotnoprávných predpisov. Vzhľadom na to ústavný súd považuje napadnutý rozsudok za ústavne udržateľný, splňujúci hlavné požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

Neakceptovanie námietky sťažovateľky o nedostatku odôvodnenia napadnutého rozsudku vo vzťahu k aplikácii ňou uvádzaných ustanovení zákona č. 483/2001 Z. z. je založené na stotožnení sa krajského súdu so súdom prvého stupňa na tom, že na prerokúvanú vec sa uvedený zákon nevzťahuje, resp. aj keby sa vzťahoval, nebolo by možné z dôvodov ozrejmenej v napadnutom rozsudku kvalifikovať plnenie z podporného dôchodkového fondu ako činnosť, ktorá by bola v rozpore s predmetným zákonom.

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia rozsudku krajského súdu (v spojení s dôvodmi rozsudku okresného súdu) dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa kľúčového právneho problému, spočívajúceho v hľadaní ústavne akceptovateľnej odpovede na otázku, či zmluva o dôchodku podľa § 842 Občianskeho zákonníka zakladajúca právo na dôchodok do konca života (alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania) je zmluvou na dobu určitú alebo neurčitú, nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia dotknutých ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (v tomto prípade Občianskeho zákonníka), ktorá by bola popretím ich podstaty či zmyslu.

Dôvody napadnutého rozsudku, ktoré viedli odvolací súd k rovnakému právnemu záveru, ku ktorému dospel aj súd prvého stupňa, že zmluva o dôchodku uzatvorená medzi sťažovateľkou a žalobkyňami je zmluvou uzatvorenou na dobu určitú, a to doživotne, pričom vymedzením povinnosti plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané až do smrti osôb oprávnených na prijatie dôchodku, preto samotná vôľa sťažovateľky ukončiť jednostranne (výpoveďou) svoj záväzok je vzhľadom na charakter

zmluvy nepostačujúca, v dôsledku čoho je takáto výpoveď neplatná pre rozpor so zákonom, nemôžu podľa názoru ústavného súdu viesť k záveru o ústavnej neakceptovateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý by zároveň zakladal dôvod na vyslovenie porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Krajský súd rozhodol vo veci sťažovateľky spôsobom, s ktorým sťažovateľka síce nesúhlasí, avšak obsahom základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie nie je právo na prijatie takého rozhodnutia, ktoré by muselo konvenovať názorom a požiadavkám sťažovateľky. Nezávislé súdne rozhodovanie občianskoprávných sporov vyúsťuje takmer bezvýnimočne do takého verdiktu, že jeden z účastníkov konania nie je procesne úspešný (m. m. IV. ÚS 320/2012, II. ÚS 180/2013).

Ústavný súd dodáva, že k tejto právnej otázke už vyslovil právny názor vo viacerých svojich rozhodnutiach (okrem už spomínaného nálezu sp. zn. II. ÚS 26/2012 z 25. apríla 2012, napr. tiež v uznesení sp. zn. IV. ÚS 550/2012 zo 7. novembra 2012 a uznesení sp. zn. II. ÚS 505/2012 z 13. novembra 2012) s tým, že v zmysle jeho právneho názoru by bolo v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola (v takýchto prípadoch) narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek takýto zmluvný vzťah ukončiť. V takýchto veciach je preto vylúčené tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že „Ak všeobecný súd reagoval na procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, nemôže dôjsť k porušeniu základného práva na spravodlivý proces.“ (IV. ÚS 329/04).

S odvolaním sa na uvedené ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom a namietaným porušením označených práv (čl. 46 ods. 1 ústavy

a čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto sťažnosť sťažovateľky odmietol pri predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v jej sťažnosti.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2013